

Celje in okolica.

(Povestne in mestopisne črtice. — Poleg „Celjske Kronike“ i. dr. sestavil Andrej Fekonja.)

(Konec.)

Samostani in redovi.

„V Celju je l. 1241. bil ustanovljen meniški samostan minoritov ali manjših bratov sv. Frančiška ... Samostan kapucinski pa je bil leta 1611. postavljen ... Če so minoriti poprej nehali, so l. 1852. pa bili misijonarji ali lazaristi pri cerkvi sv. Jožefa vstavljeni ...“ *Koled. slov. 1864.*

Minoriti in njihov samostan.

Srednjeveški lev, vzidan v celjsko hišo.

Povedano je bilo preje, ko smo govorili o minoritski cerkvi, da so samostan oo. minoritov v Celju utemeljili „celjski grofi“, namreč njihovi predniki, grofi heunburški, kateri so se po svojem posestvu Celju včasih imenovali tudi grofi celjski, in to lahko da že l. 1241. Da so sicer minoriti ali manjši brati reda sv. Frančiška bili v Celju že pred pravi celjskimi grofi, to je pred

letom 1341., slišali smo tudi že preje ob posvetitvi minoritske cerkve l. 1310. Istotako nam je znano, da je cesarica Elizabeta, cesarja Friderika III. žena, ki je umrla 12. mal. srpana l. 1329., v svojem testamentu sporočila: „Hinz Cilli den Münern Priedern dreü Pfunt.“ To o početku celjskih minoritov.

O nadaljnji zgodovini istega samostana pa povemo to-le iz letopisa.¹⁾

Leta 1348., dné 4. malega srpana, je pooblastil akvilejski patrijarh Bernhard krškega škofa Ulrika II., da smé posvetiti v minoritskem samostanu v Celju novo kapelo Vseh svetnikov, katero je bil celjski grof Friderik I. postavil in jej ustanovil dohodke. Celjski grof Herman I. je l. 1369. temu samostanu ustanovil za dvanajst

minoritov na vsako leto 26 vaganov pšenice, 26 vaganov rži, 200 vederc vina in za obleko 24 mark vinarjev, za kar so morali minoriti služiti vsak dan jedno sveto mašo in vsak kvaterni teden jedno mrtvaško peto mašo. Zatem je isti grof Herman leta 1374. sporočil deset funtov dun. vinarjev za jedno večno luč in za jedno večno mašo v kapeli Sv. Janeza in za dve večni luči v koru, pa 24 mark vinarjev dvanajstim minoritom za obleko.

L. 1386., dné 17. rožnika sta kupila gvardijan Germig in minoritski zbor v Celju proti večnemu odkupu od celjskih grofov Hermana in Vilhelma šest in pol kmetij onkraj Save v gornjem Remišu pri Sv. Križu in 19 vederc gornice istotam za 80 mark dun. vinarjev. Z onimi 80 markami je grofica Adelhajda, celjskega grofa Ulrika vdova in grofa Viljema mati, ustanovila dve večni maši v minoritskem samostanu in večno luč v koru. Leta 1405. je ustanovil Konrad pl. Ernfels pri celjskih manjših bratih večno mašo za vsak teden. Celjski grof Friderik II. je l. 1439., petek po Mihaljevem, potrdil tukajšnjemu minoritskemu samostanu travnik in nekoliko njiv „pod logom“ v celjski okolici, katere je kupil gvardijan Janez Gerstner. L. 1444., dné 4. grudna pa je grof Friderik celjskim minoritom od gornice oprostil oni vinograd in puščo zunaj Lisce, katera je bil škof Joannes, bivši njihov gvardijan, zamenjal od celjskega župnika Simona. L. 1451., nedeljo po sv. Uršuli, je kupil gvardijan p. Jakop od duhovnika Melhijorja Wernbergerja in njegovega brata Gasparja desetino v Trnovem pod Laško grajščino; in celjski grof Friderik II. je l. 1452. minoritom to desetino oprostil.

Okoli leta 1459. je dal Jost pl. Helfenberg (Soteski) celjskim minoritom — namesto nekih l. 1357., 1362. sporočenih, a že jako zapuščenih kmetij — štiri druge kmetije v Drešnji vesi, od katerih naj vsako leto prejmljejo 14 mernikov pšenice, jedno marko vinarjev in 50 vederc vina; za to pa naj oni služijo vsako kvaterno sredo obletnico z vigilijsami, na kvaterni četrtak pa pevajo mrtvaško mašo pri oltarju Sv. Križa in opravijo še dvanajst maš. L. 1463. sta dala Wulffing Furchtenecker štiri kmetije in Katarina pl. Reichenek šest kmetij samostanu za pokoj svojih duš. Istega l. 1463., 30. kim. je cesar Friderik III. v Dunajskem novem mestu rešil od gornice in desetine oni vinograd na Humu (v

¹⁾ Ig. Orožen: Celjska Kronika, Dek. Cilli 153 sl.